

Willie Van Peer

POLITIEKE INSTELLINGEN IN BELGIE

Het boek *Waarde landgenoten* van Leo Neels en Katelijne Ronse voorziet in een dubbele behoefte. In de eerste plaats wordt de gewone burger een duidelijk beeld geboden van de wijze waarop de instellingen van zijn land (België) functioneren. Bovendien heeft zich tijdens de voorbije tien jaren een diepgaande staatshervorming voltrokken. Deze ging onder meer gepaard met een zekere decentralisatie, waardoor grotere bevoegdheden aan regionale bestuursorganen werden toegekend. Maar daarmee werden ook totaal nieuwe bestuursorganen in het leven geroepen (zoals bijvoorbeeld de gewestraden en de gemeenschapsraden), ieder met eigen specifieke bevoegdheden, maar ook met hun onvermijdelijke documenten, jargon, en ambtenarenapparaat. Het resultaat van deze staatshervorming is dat de modale Belg op dit ogenblik nauwelijks meer weet hoe zijn land georganiseerd is en bestuurd wordt. Er is dus grote nood aan heldere informatie hierover. Ook in deze behoefte aan verduidelijking voorziet dit boek.

In de inleiding worden de Belgische politieke instellingen gesitueerd in een ruimer kader van politieke stelsels in het algemeen, en van een democratische staatsstructuur in het bijzonder. Vervolgens komen de instellingen op gemeentelijk, provinciaal, regionaal, en nationaal vlak achtereenvolgens aan de orde.

Bij de eerste ligt het accent in de beschrijving vooral op de vertegenwoordiging, de werking, en de dienstverlening van deze instellingen. Bij de bespreking van parlement en senaat (Nederlands Eerste en Tweede Kamer) gaat de aandacht hoofdzakelijk uit naar het wetgevende apparaat en zijn verhouding tot de uitvoerende macht. Daarnaast komen ook andere controle-organen op de regering ter sprake: de Raad van State, het Rekenhof, de politieke partijen, en de sociale partners. Het laatste hoofdstuk behandelt toekomstperspectieven, waarin de kritiek op de politieke instellingen wordt vertaald in een aantal adviezen voor de toekomst.

Als geheel blinkt dit boek uit door de helderheid van de terminologische ontwarren, de overzichtelijke tabellen en samenvattingen, de frisse presentatie, en de leuke illustraties: spot- en andere prenten, oude affiches, enz. De auteurs (en de uitgeverij) verdienen dan ook niets dan lof, omdat zij erin geslaagd zijn een zo droge en ingewikkelde materie op zulke prettige en overzichtelijke wijze aan te bieden.

Leo Neels en Katelijne Ronse *Waarde landgenoten. Onze politieke instellingen*. Leuven: Uitgeverij Kritak, 1981, 83 pag. (225 Bf, ca f 15,-). Besteladres: Vesaliusstraat 1, 3000 Leuven, België).

Ella Bohnenn

LEREN LEZEN EN SCHRIJVEN

Bij het Studiecentrum NCVO in Amersfoort is het boekje *Leren lezen en schrijven uit eigen ervaring; een theorie- en praktijkboek voor taalcurssussen*, uitgegeven. Geschreven door Riet Hammen-Poldermans, op verzoek van de projectgroep Alfabetisering en het Studiecentrum NCVO.

De laatste jaren is het alfabetiseringswerk fors gegroeid. Het aantal projecten en het aantal begeleiders dat er werkt is snel gestegen.

Er bestaat geen vastomlijnde werkwijze voor het leren lezen en schrijven van volwassenen. Begeleiders en cursisten zoeken veelal samen naar de juiste invulling van hun leren. Dit brengt nogal wat onzekerheden met zich mee voor cursist én begeleider.

Dit boekje is geschreven om (beginnende) begeleiders houvast te bieden bij dit zoeken. Riet Hammen-Poldermans kiest voor de ideeën van Freire, voor zijn visie op leren lezen en schrijven, voor zijn benadering van de analfabeet als representant van de onderdrukte laag van de samenleving. Ze kiest voor 'problematiserend leren', dat wil zeggen: leren lezen en schrijven is niet alleen een techniek die je even onder de knie moet krijgen, maar het is een middel om greep te krijgen op je eigen situatie. Het betekent dat de eigen taal, de ervaringen en leefomstandigheden van de cursist uitgangspunt zijn voor het leren. De cursist bepaalt de inhoud van het leren.

Dit heeft consequenties voor de lessituatie. In dit

boekje wordt een aantal criteria gegeven waaraan een lessituatie moet voldoen wanneer je volgens Freires filosofie wilt werken. Op twee van deze criteria wordt uitgebreid ingegaan, namelijk het werken in groepen én de wijze van begeleiden.

Bij 'het werken in groepen' komen zaken aan de orde als voordelen van een groep, samenstelling, eisen die groepswork aan een begeleider stelt e.a. Bij de wijze van begeleiden wordt aandacht besteed aan de verschillende theorieën hierover: omgaan met cursisten, evalueren, enz.

De visie op leren lezen en schrijven wordt gecombineerd met inzichten uit het groepswork, met bevindingen van de psycholinguïstiek en de leerpsychologie, met theorieën over leren, kennis van de bestaande lees- en schrijfmethoden en praktijkervaring.

Dit wordt praktisch en theoretisch uitgewerkt in een aantal verschillende hoofdstukken, waardoor een vrij compleet beeld gegeven wordt van wat er allemaal aan leren lezen en schrijven vastzit, waar je mee te maken kunt krijgen.

De thema's variëren dan ook van 'de filosofie achter alfabetiseringswork' tot 'de eerste les', een uitgebreide beschrijving waarin je tips kunt vinden voor de start, de kennismaking, welk materiaal je uit deze les kunt halen en hoe je dit kunt uitwerken voor beginnende en gevorderde deelnemers.

Aan het eind is een hoofdstuk met een aantal lesvoorbeelden en een hoofdstuk bijlagen, waarin enkele schema's waarop je kunt aangeven welke klanken/letters geoefend zijn, aan welke spelingsproblemen aandacht is besteed, welke (deel-)vaardigheden aan bod zijn geweest. Heel handig voor deelnemers en begeleiders, omdat juist bij het werken vanuit de ervaringen van cursisten het moeilijk is om overzicht te houden over de 'taaltechnische' zaken die wel of niet aan de orde zijn geweest.

Ook is er aandacht voor de technische aspecten

van het leren lezen en schrijven. Er wordt opgemerkt dat lezen en schrijven verschillende vaardigheden zijn, dat schrijven een proces is omgekeerd aan het proces van lezen.

Dat het bij lezen en schrijven om verschillende vaardigheden gaat lijkt me duidelijk. Maar de vraag die dan opkomt is: in hoeverre kun je deze vaardigheden tegelijk aanbieden, samen leren. Ik vind het jammer dat dit probleem in het boekje niet aan bod komt, en dat niet duidelijk wordt wat Riet Hammen-Poldermans hier zelf mee doet in haar praktijk.

Erg leuk vind ik het gedeelte over de waarde en het nut van het radend leren. De oefeningen die gegeven worden om dit leren te bevorderen zijn helder en simpel.

Andere onderwerpen waar je in dit boekje iets over kunt vinden zijn onder andere: het eerste gesprek, het werken met codificaties, het gebruik van een cassette recorder.

Het is een boekje geworden waar begeleiders in het alfabetiseringswork veel aan kunnen hebben. Terecht wordt er in de inleiding op gewezen dat dit niet geschreven is om 'de' methode voor alfabetiseringswork te introduceren, een 'model' volgens welke het 'juiste' leren moet gebeuren. Ook de voorbeelden die gegeven worden zijn als illustratie bedoeld en zeker niet gegeven om klakkeloos over te nemen en toe te passen in je eigen groep. Het is wel bedoeld om de begeleiders op ideeën te brengen, om te laten zien hoe je het zou kunnen aanpakken. En die waarde heeft het beslist!

Riet Hammen-Poldermans *Leren lezen en schrijven uit eigen ervaring; theorie- en praktijkboek voor taalcursussen* Amersfoort 1981.

Je kunt het bestellen bij uitgeverij De Horstink, Postbus 400, 3800 AK Amersfoort. Bestelnummer 8001, prijs f 22,95.